

Dit kan misschien tot opklaring dienen.
Het spreekt vanzelf, dat wij ons niet geroepen gevoelen om de vroegere kerkelijke gestie van Dr van der Horst te verdedigen.

Maar zijn kerkelijke positie droeg toch een ingewikkelder karakter dan Dr Buskes dit en in zijn stukje in „W. en G.“ en in dit schrijven — of schoon volkomen te goeder trouw — doet voorkomen.

Men spreekt van schismatische zijde heel druk over „bezwaarden“, die zich in onze kerken zouden bevinden.

Evenwel vergeet men de „bezwaarden“ in eigen kerken. Die zijn er echter ook. „Bezwaarden“ niet tegen Assen, maar tegen den gang van zaken in de schismatische kerken zelf.

Tot die bezwaarden heeft schier van meermalen ook Dr van der Horst behoord. En die bezwaren namen toe, toen die kerken zich hoe langer hoe meer bewogen in een richting, welke allerminst zijn sympathie had. Deze kerken hebben zich ontwikkeld in een zin, als bij in den aanvang nooit had kunnen denken. Daarin staat hij waarlijk niet alleen.

Maar genoeg.

Het komt voor ons hoofdzakelijk op het heden aan en niet op het verleden.

Dr Buskes heeft door bovenstaand schrijven zijn beschuldiging als zou men aan de Vrije Universiteit het Gereformeerde volk wat wijs maken, ingetrokken.

— Teleurstellend.

Stemde de discussie, welke wij met Dr Buskes voerden, tot voldoening, de houding, welke Dr van der Vaart Smit tegenover ons aanneemt, is wel teleurstellend.

Men zal zich herinneren, dat wij indertijd een waarschuwingsslein gaven tegen de artikelen van Dr v. d. V. S. in „Geref. Theol. Tijdschrift“ betreffende den zoogenaamden Vroegdoop.

Inzonderheid hadden wij bezwaar tegen zijn stelling, dat de Doop aan ouders en kind samen bediend wordt.

Wij gaven ons voornemen te kennen om daarop te gelegener tijd terug te komen.

Intusschen werd het artikel van Dr v. d. Vaart Smit van verschillende kanten zoo sterk aangevochten, dat wij het onnoodig achtten deze nu ook nog eens te gaan bestrijden.

Wij brachten dit in een driestreep ter kennis van onze lezers.

Daarop zond Dr Smit ons een protest ter plaatsing.

Wij namen dit niet op, onder meer hierom niet, omdat wij, gelijk wij het uitdrukten, door niet-plaatsing hem een dienst meenden te bewijzen.

Wat toch was het geval?

In zijn protest kwamen kwalifikaties voor, aan ons adres gericht, waarvan Dr v. d. Vaart Smit, naar wij geloofden, bij rustige bezinning spijt zou hebben.

Wij wilden hem het onaangename besparen over die uitdrukkingen later zijn leedwezen openlijk te moeten betuigen.

Ware hij in zijn protest zakelijk gebleven, zoo zouden wij er niet aan gedacht hebben opnemering ervan te weigeren.

Hovendien konden die kwalifikaties nergens anders toe dienen dan om de discussie, gingen wij er op in, te vertroebelen.

Helaas is het tot de rustige bezinning, waarop wij hadden gehoopt, bij Dr v. d. V. S. niet gekomen.

In het eerste artikel van een nieuwe reeks in „Gereformeerd Theologisch Tijdschrift“ viel hij ons aan op een wijze, welke wij maar niet typeeren zullen.

Zijn aanval kwam hierop neer — wij zullen het maar netjes en berijmd uitdrukken — dat hij ons wilde eeren door ons te negeren.

Wie het in het oorspronkelijke wil lezen, verwijzen wij naar genoemd tijdschrift.

Vanzelf kan ons dit niet deren.

Maar wij willen toch ook niet verhelen, dat het zoo den verkeerden kant uitgaat.

En wij willen dan ook aanstonds verklaren, dat wij er niet aan denken hem met gelijke munt te betalen.

Wij kunnen als wij dit noodig oordeelen wel eens scherpe kritiek oefenen, maar te doen alsof onze opponent niet bestaat, durven wij als christen niet voor onze rekening nemen.

Misschien kan het zijn nut hebben om, nu bezinning uitloof en Dr v. d. V. S. zelfs veel verder ging, de bedoelde passage uit zijn protest thans te publiceren. Temeer, wij Dr Smit daaraan bijzonder veel schijnt te hechten.

Hij dan schreef woordelijk: „dat ik protesteer tegen de persoonlijke, hatelijke, hoonende wijze, waarop Dr Hepp als eindredacteur van „De Reformatie“ meent, — gelijk nu en bij herhaling in het nummer van 27 Juli j.l. ten opzichte van een door mij geschreven artikel, onderlinge discussie te mogen voeren“.

Het abus als schreven we over zijn artikel in onze kwaliteit van eindredakteur laten we passeeren. De rubriek „Kerkelijk Leven“, waarin de discussie voorkwam staat geheel onder mijn persoonlijke verantwoordelijkheid.

Ernstiger zijn de kwalifikaties: persoonlijk, hatelijk, hoonend.

Wanneer we daarop ingingen, zouden we ons in klein gekibbel begeven en dat weigeren wij. Alleen dit.

In heel ons artikel wordt de persoon van Dr v. d. V. S. niet aangeast. We hebben ons niet schuldig gemaakt aan het euvel zijn karakter, zijn leven of iets van dien aard in het geding te betrekken. Dan zouden wij persoonlijk zijn geweest. Maar nu bepaalden wij ons tot zaken n.l. tot beweringen, welke hij had uitgesproken. We hadden het nergens anders over. Ook toen we het woord van een ander overnamen, dat Dr Smit in deze stond als een eenzame musch op het kerkelijke dak, ging het niet om zijn persoon, maar om zijn gevoelens, dat hij had kenbaar gemaakt. Zeer zeker hebben we ons eenige ironie veroorloofd. Maar ook deze gold weer niet zijn persoon, maar de stelling, welke hij verkondigde.

Daarom getuigen die kwalifikaties van een felheid, welke door niets te rechtvaardigen is.

Vanwaar die felheid, hebben wij ons afgevraagd. Wij weten hier niets met zekerheid, omdat wij persoonlijk niets tegen Dr v. d. V. S. hebben.

Wel hebben wij meer dan eens ideeën, door hem gepropageerd, moeten bestrijden.

Zoo b.v. de brochure over het vraagstuk van de Heilige Schrift, welke in de serie „Ons Arsenaal“ verscheen en waartegen niet alleen wij, maar ook tal van anderen — wij noemen slechts Dr de Moor — groote bedenking hadden, een bedenking, welke door een later door hem geschreven brochure volstrekt niet werd weggenomen.

Wij zagen ons genoodzaakt te polemiseren tegen zijn artikelen „Vorm en Geest“ eertijds in ons blad opgenomen, waarin o.a. uitingen voorkwamen, die het hoog geestelijk karakter van de akte, door Dr Kuyper en de zijnen in de kracht Gods begonnen en voortgezet, miskenden en waarin hij het leven onzer kerken geheel verkeerd beoordeelde. Aan het einde van ons „contra“ gaven wij echter nog de verzekering: „Hem in eenig opzicht te wonden was natuurlijk onze bedoeling niet. Alleen heb ik de dingen klaar en duidelijk willen zeggen. Niet alleen mijn verstand, maar ook mijn hart drong er mij toe“.

En waar hij nu weer ideeën inzake den Doop op het tapijt bracht, die o.i. onverdedigbaar zijn, moesten wij opnieuw waarschuwen.

Het is waarlijk onze schuld niet, dat wij herhaaldelijk tegen Dr Smit in het krijt moesten treden.

Nog minder was het onze lust.

Alleen liefde tot de waarheid en het belang onzer kerken dreeven ons daartoe.

Als Dr v. d. V. S. niet telkens met onbezonnen, onbezonnen, onrijpe gedachten kwam aandragen, zou hij van ons geen last hebben.

Maar wat wij gevaarlijk achten mogen wij voor-zooveel het aan ons staat geen kans geven te laten voortwoekeren.

Doch bij dat alles laten en lieten wij zijn persoon er buiten.

Nog eens: is daaruit de bitterheid te verklaren, waarmee hij zich tegenover ons uittiet?

Maar dan ligt de fout toch bij hem en wel hierin: dat hij personen en zaken niet onderscheidt.

Dan — niet om de discussie te openen of te heropenen schreven we dit.

Zoals gezegd heeft Dr v. d. V. S. in „Geref. Theol. Tijdschrift“ een eerste artikel geschreven, om zijn gevoelens te verdedigen.

Wij beloofden onze lezers van het een en ander op de hoogte te stellen.

In dit artikel is Dr v. d. S. nog niet toe aan de stelling, welke inzonderheid door ons gewraakt werd en waaromtrent Dr Miedema in de „Groninger Kerkbode“ schreef: „Eigenlijk is deze bewering tegen de Gereformeerde verbondsbeschouwing en wie in volen ernst dit beweert, moet eigenlijk wel eindigen met in den grond der zaak den kinderdoop te verwerpen“.

Wat nu dit eerste artikel aangaat — Ik laat het liever aan een ander over daaromtrent inlichting te geven.

Zeer geschikt lijkt mij daartoe het stuk van (Dr) B(roekstra) in de „Leidsche Kerkbode“, waarvan wij het volgende ontleenen:

Dr v. d. Vaart Smit heeft, zooals ge u nog wel herinneren zult, de vraag opgeworpen, of de vroegdoop wel aan te bevelen was. Er is nog al een enkel woord aan zijn adres gericht, dat van niet veel instemming met zijn betoog getuigde. Ook ik had gemeend u met een enkel woord te moeten inlichten en ge herinnert u wellicht, dat ik oordeelde, dat Dr v. d. Vaart Smit een overwonnen standpunt aanviel. En o.a. heb ik de meening bestreden, dat onze Vaders in dit opzicht nog van Roomsche smetten niet vrij waren.

In 't laatste nummer van 't Theologisch Tijdschrift gaat nu Dr v. d. Vaart Smit zijn standpunt verdedigen en vangt aan met te bewijzen, dat 't heusch van hem nog zoo verkeerd niet gezien was, dat hij deze aantijging van met Roomsche overblijfselen besmet te zijn, aan 't adres van onze Vaders heeft gericht.

Ik zal over 't vraagstuk van den vroegdoop in verband met wat Dr v. d. Vaart Smit wil, in dezen brief niet schrijven. Dr v. d. V. Sm. is daar trouwens in zijn verweer nog niet toe gekomen. Ik zal ook niet alles be-

spreken, wat Dr v. d. V. Sm. te berde brengt, zooals b.v. dat hij niet alleen staat, dat hij zelfs steun ontvangt heeft van docent van der Schuit, docent aan de Chr. Geref. Theol. School, en dat hij dozen steun „zeer gewaardeerd“ noemt. Ik laat hem dit alles gaarne, al zal misschien menigen wel even verwonderd hebben opgezien, dat Dr v. d. V. Sm. in zake den doop, juist in deze dagen, bij is met den steun, hem door docent van der Schuit verleend. Ik wil alleen komen op de poging, die Dr v. d. V. Sm. doet om te bewijzen, dat het zuurdeeg van 't Roomsche beginsel niet vreemd is aan de begeerte van den vroegdoop bij onze Vaders.

En om dit nu te bewijzen, gaat Dr v. d. V. Sm. zijn pad eerst effenen door te poneeren, dat hij onder „de Vaders“ verstaat 't geheele Gereformeerde Volk in vroegere eeuwen. En dan trekt hij los met bewijs op bewijs, dat 't Gereformeerde volk toch heusch zoo zuiver niet was.

Ik kan zijn, dat ik mij vergis, maar ik geloof, dat Dr v. d. V. Sm. zich 't op dit punt al te gemakkelijk heeft gemaakt en ik zou haast willen zeggen, dat hij bezig geweest is een open deur in te trappen.

Dat gevaar kon niet worden ontgaan, toen Dr v. d. V. Sm. heel handig onder „de Vaders“ heel 't volk van Gereformeerden huize in vroegere eeuwen heeft verstaan.

Maar ik vraag mij af, of hij daardoor heel zijn betoog niet reeds van tevoren met vruchteloosheid heeft geslagen. Trouwens, ik meende, dat men dus van de opvatting was, dat onder „de Vaders“ juist, als dergelijke vraagstukken in geding kwamen, de leidslieden werden verstaan.

Stel u eens voor, dat Dr v. d. V. Sm. eens een resumé moest geven van de beginselen waaruit de Geref. Kerken tegenwoordig leefden. En dat hij dan met loslating van wat objectief vast ligt, ging opsommen wat temidden van de Gereformeerden nog wel tot openbaring komt, dan zal hij wel moeten toestemmen, dat we toch wel een heel eigenaardig beeld zouden ontvangen van wat de Geref. Kerken willen. Ja, als al wat gereformeerd heet, gereformeerd deed, ja dan zou 't hier haast een volmaakt leven worden. Dan zouden we in 't Noorden niet zien, dat in 't midden der Geref. Kerken ongedoopte kinderen werden gevonden, en in 't Zuiden, dat zooveel wel belijdenis afleggen, maar niet aan 't H. Avondmaal deelnemen, enz.

Ea waar Dr v. d. V. Sm. zich heeft laten verleiden zich op 't leven van 't Geref. volk ten opzichte van den doop te beroepen, tot bewijs voor zijn meening, meen ik dat hij zich op zeer glad is, zoo niet erger heeft gegeven.

Dr v. d. Vaart Smit moet b.v. eens bewijzen, dat wat onze Kerken in art. 56 onzer Kerkenordening hebben vastgelegd met Roomsche zuurdeeg is besmet en dat dus ook onze Synode van Arnhem anno 1902, zich hierin nog niet had gezuiverd, dan zouden we op dit punt verder kunnen komen.

Voorloopig zal ik nog maar, niet uit conservatisme, maar omdat ik meen dat dit 't juiste standpunt is, aan de gedachte vasthouden, dat onder onze vaders niet 't volk in 't algemeen, maar wel degelijk de leidslieden van vroeger moeten worden verstaan. Anders is 't gevaar zeker niet denkbeeldig, dat men de theorie naar de praktijk en niet omgekeerd de praktijk naar de theorie gaat vaststellen.

Met dit oordeel stemmen we gaarne in.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Duivelsche inwerpselen.

Met dezen naam duid ik, naar me toeschijnt, het best aan het smartelijk en benauwend verschijnsel in het zieleleven van Gods kinderen, en waaraan ook ernstiger naturen buiten den kring der oprecht-geloovigen niet vreemd schijnen, waaromtrent onze lezer B. te A. me eenige vragen deed.

Hij klaagt erover, dat hij reeds jarenlang gekweld wordt door plotseling, buiten en tegen zijn wil, in hem opkomende onheilge, goddelooze, somtijds zelfs godslasterlijke gedachten. Zulke gedachten en voorstellingen, die zijn ziel verschrikken en waartegen, schoon niet altoos even intens, al wat in hem is in verzet komt, dringen zich, zoo schrijft hij, het meest aan hem op in oogenblikken waarin zijn ziel haar aandacht poogt te richten op God of op de dingen Gods: onder het gebed, het lezen en hooren van Gods Woord, het gebruik van het H. Avondmaal e.d.

Hij deed daarbij de ervaring op, dat dit verschijnsel juist optrad, als hij vreesde dat het komen zou.

Veel had hij ertegen, gedurig nam hij zich voor er tegen op zijn hoede te zijn. Doch niets baatte. Integendeel, het dreigt hoe langer zoo meer de kwelling van zijn leven te worden.

Het rooft zijn vrede. Het dreigt hem moedeloos te maken in den strijd met de zonde. Het doet hem twifelen aan zijn kindschap.

Daarom vraagt hij, of dergelijke ervaringen bestaanbaar zijn met wedergeboorte en geloof in Christus: indien ja, wat dan de bedoeling Gods mag zijn, met het toelaten van zoo bang en bitter een lijden over zijn kind; en welke middelen van verweer een geloovige daartegen ten dienste staan.

Als ik me zel, om B.'s vragen, zoo goed als ik kan te beantwoorden, begin ik met de gulle erkenning, dat ik ze reken tot de moeilijkste, die we op het schemerig gebied van ons innerlijk leven ontmoeten.

Hierom zoo bij uitstek moeilijk, omdat de individueele, de zuiver-persoonlijke inslag, dien ons

zieleleven
tijd heel
B. schrijft
Als hij
voordoet.
Eigenlijk
heel inb
elkander
En dan
vertrouw
Daarbij
als ons
ontsteekt
schouwv
leiding e
draad in
eigenlijk
Dit ge
vraag, w
mijn eige
Minder
B. klaagt
kort zegg
In het
houd ik
Met o
zijn ze v
te laten
hoe wel
hemel ka
Es zul
puzzie z
Doch
Hij is
zonde li
mude; di
voor 't v
betwist a
hoopie e
nu in d
bange er
En dat
zekeren,
ziel hee
welijke b
is, dat e
loofs nie
Hepaah
Schrift k
zoover ik
den van
zelve ha
Doch
diepe ve
(Gen. 6)
heid onz
en van e
te werke
(1 Kron.
boven al
onafbank
fontein“
prikkelin
Satan, o
onze eig
dige god
in ons o
En al
voorbeeld
terdaad z
er tal vi
telijke e
beelden
en vijne
stek god
hoorden
Christus
Met ee
bekeering
dergelijke
toe, uit l
gelijke g
den wil
en gewil
Maar v
leven de
eigen da
als ze d
afschuw
niet in t
onbestaa
Integeen
wil er d
rechte be
den van
en lust
Al mo
ver ze n
ons hart
des doive
zou Sata
binnenste
getuigenis
en van d
in den v
hebben v
tuigenis
en van
Heiligen